

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارایه دهنده درس: هوشبری و فوریت های پزشکی
عنوان درس: اصول و مبانی مدیریت خطر حوادث و بلایا
کد درس:

نوع و تعداد واحد: ۲ واحد

نام مسؤول درس: دکتر محمد سورانی

مدرس/ مدرسان: دکتر محمد سورانی

پیشنیاز/ همزمان:

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد هوشبری- هماتولوژی آزمایشگاهی-
کتابداری پزشکی و..

اطلاعات مسؤول درس:

رتبه علمی: استادیار

رشته تخصصی: سلامت در حوادث و بلایا

محل کار: دانشکده پیراپزشکی- گروه هوشبری

تلفن تماس:

نشانی پست الکترونیک: Mohamad.sorani@gmail.com

^۱مشمول بر: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال:

۲ واحد نظری، ۱ واحد عملی)

توصیف کلی درس :

حوادث و بلایا به عنوان وقایعی شایع در طول تاریخ همراه بشر بوده اند و موجب آسیب های جانی و مالی گسترده ای شده اند . براساس گزارش های ملی و بین المللی، الگوی بلایا، از نظر روند شیوع، نوع بلایا و گستردگی خسارات در دهه های اخیر همواره تغییر کرده و بر نگرانی های سیاستگذاران افزوده است. لذا ضروری است کلیه مردم به خصوص کارکنان و مدیران نظام سلامت به فراخور موقعیت خود، دانش و نگرش و مهارت های لازم را برای کاهش اثرات حوادث و بلایا کسب کنند.

اهداف کلی/ محورهای توانمندی:

آشنایی دانشجویان با اصول پایه مدیریت خطر حوادث و بلایا در بخش های مختلف نظام سلامت

اهداف اختصاصی/ زیرمحورهای هر توانمندی:

پس از پایان این درس انتظار می رود فراگیر بتواند:

- مفاهیم بلا، مخاطره، فوریت، پیشگیری، آمادگی، پاسخ، آسیب پذیری، ظرفیت، خطر، کاهش خطر، بازیابی، بازتوانی، تابآوری را تعریف نماید
- مخاطرات رایج در ایران را ذکر کرده و روش های دسته بندی آنها را تشریح نماید.
- روند شیوع حوادث و بلایا در ایران و جهان را تشریح کند
- اثرات جانبی ملی و بین المللی حوادث و بلایا را تشریح کند
- چرخه مدیریت بلایا را تعریف کرده و ارتباط مفهومی اجزا چرخه را تشریح کند.
- رویکردهای مختلف مدیریت خطر بلایا را تشریح نماید
- روش های ارزیابی خطر بلایا را تشریح نماید
- بطور عملی ارزیابی خطر یک جامعه فرضی را با استفاده از ابزارهای ملی موجود انجام دهد
- روش های تدوین برنامه مدیریت خطر(شامل برنامه پیشگیری و کاهش آسیب، برنامه آمادگی، برنامه پاسخ، برنامه بازیابی) را تشریح نماید.
- بر اساس نتایج ارزیابی خطر برای یک جامعه فرضی منتخب، برنامه جامع مدیریت مدیریت خطر تدوین نماید (شامل برنامه پیشگیری و کاهش آسیب، برنامه آمادگی، برنامه پاسخ، برنامه بازیابی)
- ساختار سامانه فرماندهی حادثه را تشریح کرده و کارکردهای اصلی هر کدام از جایگاه های اصلی را بیان نماید
- انواع تمرین در بلایا را تشریح کرده و کاربردهای های آن را توضیح دهد

- اقدامات پایه نجات دهنده حیات را بطور عملی در مرکز مهارت‌های بالینی انجام دهد

رویکرد آموزشی:

ترکیبی^۳

حضور

مجازی^۲

روش‌های یاددهی- یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده: رویکرد مجازی

- ☐ کلاس و آرونه
- ☐ یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
- ☐ یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
- ☐ یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- ☐ یادگیری اکتشافی هدایت شده
- ☐ یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی
- ☐ یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم
- سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد حضوری

- ☐ سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
- ☐ بحث در گروه‌های کوچک
- ☐ ایفای نقش
- ☐ یادگیری اکتشافی هدایت شده
- ☐ یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
- ☐ یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- ☒ یادگیری مبتنی بر سناریو
- ☐ استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط هم‌تایان)
- ☐ یادگیری مبتنی بر بازی
- سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش‌های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می‌رود.

لطفاً نام ببرید

تقویم درس:

1. Educational Approach

2. Virtual Approach

3. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری/ تکالیف دانشجوی	نام مدرس/ مدرسان
۱	مفاهیم پایه	سخنرانی، بحث گروهی	حضور و مشارکت فعال در بحث	دکتر سورانی
۲	انواع مخاطرات و تقسیم بندی های رایج، الگوی شیوع بلایا در ایران و جهان	سخنرانی، بحث گروهی	حضور و مشارکت فعال در بحث	دکتر سورانی
۳	اثرات جانبی حوادث و بلایا، رویکردهای مدیریت خطر بلایا	سخنرانی، بحث گروهی	حضور و مشارکت فعال در بحث	دکتر سورانی
۴	ارزیابی خطر بلایا	سخنرانی، بحث گروهی	حضور و مشارکت فعال در بحث	دکتر سورانی
۵	ارزیابی آسیب پذیری، ظرفیت،	سخنرانی، بحث گروهی	حضور و مشارکت فعال در بحث	دکتر سورانی
۶	برنامه مدیریت خطرو اجزای آن	سخنرانی، بحث گروهی	حضور و مشارکت فعال در بحث	دکتر سورانی
۷	تدوین و تمرین عملی برنامه پیشگیری و کاهش آسیب	بحث گروهی، بارش افکار، حل مسئله	مشارکت در تدوین برنامه های گروه شده، بحث، گروهی	دکتر سورانی
۸	تدوین و تمرین عملی برنامه آمادگی (جلسه کار عملی ساعت ۷-۱۳)	بحث گروهی، بارش افکار، حل مسئله	مشارکت در تدوین برنامه های گروهی تعیین شده، بحث، گروهی	دکتر سورانی
۹	تدوین و تمرین عملی برنامه پاسخ (جلسه کار عملی ساعت ۷-۱۳)	بحث گروهی، بارش افکار، حل مسئله	مشارکت در تدوین برنامه های گروهی تعیین شده	دکتر سورانی

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری/تکالیف دانشجوی	نام مدرس/مدرس‌ان
			، بحث گروهی	
۱۰	تدوین و تمرین عملی برنامه بازیابی (جلسه کار عملی ساعت ۷-۱۳)	بحث گروهی، بارش افکار، حل مسئله	مشارکت در تدوین برنامه‌های گروهی تعیین شده، بحث گروهی	دکتر سورانی
۱۱	سامانه فرماندهی حادثه	سخنرانی، بحث گروهی	مشارکت فعال در بحث	دکتر سورانی
۱۲	تمرین در بلایا	سخنرانی، بحث گروهی	حضور و مشارکت فعال در بحث	دکتر سورانی
۱۳	ارزیابی عملی خطر بلایا بر اساس ابزار FHSI (کار عملی ، ساعت ۷-۱۳)	سخنرانی، بحث گروهی، تمرین	مشارکت در ارزیابی خطر در گروهی تعیین شده، بحث گروهی	دکتر سورانی
۱۴	تمرین پاسخ به یک حادثه فرضی (جلسه کار عملی در محیط شبیه سازی شده، ساعت ۷-۱۳)	بحث گروهی، تمرین	ایفای نقش در جایگاه های تعرف شده در سناریو	دکتر سورانی
۱۵	بازدید از سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران و آشنایی با ساختار مدیریت بحران شهر تهران و فرایندهای جاری (ساعت ۷-۱۳)	بازدید میدانی	حضور و مشارکت فعال، تهیه گزارش بازدید	دکتر سورانی
۱۶	احیای قلبی ریوی پایه	عملی (در مرکز مهارت‌های بالینی)	حضور فعال انجام عملی مهارت‌های مورد نظر	دکتر سورانی
۱۷	احیای قلبی ریوی پایه	عملی (در مرکز مهارت‌های بالینی)	حضور فعال انجام عملی	دکتر سورانی

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری/تکالیف دانشجو	نام مدرس/مدرس‌ان
			مهارت‌های مورد نظر	

وظایف و انتظارات از دانشجو:

منظور وظایف عمومی دانشجو در طول دوره است. وظایف و انتظاراتی نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه‌های کلاس^۱

روش ارزیابی دانشجو:

- ذکر نوع ارزیابی (تکوینی/تراکمی)^۲
- ذکر روش ارزیابی دانشجو
- ذکر سهم ارزشیابی هر روش در نمره نهایی دانشجو

✓ **ارزیابی تکوینی (سازنده):** ارزیابی دانشجو در طول دوره آموزشی با ذکر فعالیت‌هایی که دانشجو به طور مستقل یا با راهنمایی استاد انجام می‌دهد. این نوع ارزیابی می‌تواند صرفاً با هدف آرایه بازخورد اصلاحی و رفع نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت دانشجو صورت پذیرفته و یا با اختصاص سهمی از ارزیابی به آن، در نمره دانشجو تأثیرگذار باشد و یا به منظور تحقق هر دو هدف، از آن استفاده شود.

نظیر: انجام پروژه‌های مختلف، آزمون‌های تشخیصی ادواری، آزمون میان ترم مانند کاربرگ‌های کلاسی و آزمونک (کوئیز) های کلاسی

✓ **ارزیابی تراکمی (پایانی):** ارزیابی دانشجو در پایان دوره است که برای مثال می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- آزمون‌های کتبی، شفاهی و یا عملی با ذکر انواع آزمون‌ها برای مثال آزمون‌های کتبی شامل آزمون‌های کتبی بسته پاسخ اعم از «چندگزینه‌ای»، «چهارگزینه‌ای»، «چهارگزینه‌ای گسترده»، «درست- نادرست» و آزمون‌های کتبی باز پاسخ اعم از تشریحی و کوتاه پاسخ، آزمون‌های استدلالی نظیر آزمون

۱. این وظایف مصادیقی از وظایف عمومی هستند و می‌توانند در همه انواع دوره‌های آموزشی اعم از حضوری و مجازی، لحاظ گردند.

۲. در رویکرد آموزشی مجازی، سهم ارزیابی تکوینی بیش از سهم ارزیابی تراکمی باشد.

ویژگی‌های کلیدی، سناریونویسی با ساختن فرضیه و، آزمون‌های عملی که برای مثال می‌تواند شامل انواع آزمون‌های ساختارمند عینی نظیر^۱ OSCE،^۲ OSLE و ... و یا ارزیابی مبتنی بر محل کار^۳ با استفاده از ابزارهایی نظیر^۴ DOPS، لاگبوک؛ کارپوشه (پورت فولیو)^۵، ارزیابی ۳۶۰ درجه و باشد.^۷

منابع:

منابع شامل کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وبسایت‌های مرتبط می‌باشد.

الف) کتب:

- اردلان، علی و همکاران. درسنامه سلامت در حوادث و بلایا. تهران: انتشارات مهرراوش ۱۳۹۵
- خانکه حمید رضا و همکاران. راهنمای ملی مدیریت خطر بیمارستانی بر اساس شاخص‌های اعتباربخشی. تهران. انتشارات وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی. ۱۳۹۶
- مرادیان محمدجواد. راهنمای طراحی و اجرای تمرین کارکردهای حوزه بهداشت در حوادث و بلایا، انتشارات آوند اندیشه، 1398
- اردلان علی و همکاران. ابزار ارزیابی ایمنی بیمارستان برای حوادث و بلایا. انتشارات آذر برزین، ۱۳۹۵

ب) مقالات:

ج) محتوای الکترونیکی:

د) منابع برای مطالعه بیشتر:

1. Objective Structured Clinical Examination
2. Objective Structured Laboratory Examination
3. Workplace Based Assessment

۴. مشاهده مستقیم مهارت‌های بالینی Direct Observation of Procedural Skills: روشی است که به طور ویژه، برای ارزیابی مهارت‌های عملی (پروسیجرها) طراحی شده است. در این روش فراگیر در حین انجام پروسیجر، مورد مشاهده قرار می‌گیرد و عملکرد وی بر اساس یک چک لیست ساختارمند، ارزیابی می‌شود. با این روش، بعد از هر بار انجام آزمون، نقاط قوت و ضعف فراگیر شناسایی می‌شوند. فرایند مشاهده فراگیر در حدود ۱۵ دقیقه و ارائه بازخورد به وی حدود ۵ دقیقه به طول می‌انجامد.

5. Logbook
6. Portfolio
7. Multi Source Feedback (MSF)

چک لیست ارزیابی طرح دوره							
گروه	رشته مقطع	نام درس	آیتم	معیارهای ارزیابی	چگونگی پردازش طرح با توجه به معیارها		
					قابل قبول	نیازمند اصلاح	توضیحات در خصوص موارد نیازمند اصلاح
			اطلاعات درس	به اطلاعات کلی درس اعم از گروه آموزشی رایحه دهنده درس، عنوان درس، کد درس، نوع و تعداد واحد، نام مسئول درس و سایر مدرسان، دروس پیش نیاز و همزمان و رشته و مقطع تحصیلی اشاره شده است.			
			اطلاعات مسئول درس	اطلاعات مسئول درس اعم از رتبه علمی، رشته تخصصی، اطلاعات تماس و ... درج شده است.			
			توصیف کلی درس	بخشهای مختلف محتوایی درس در حد یک یا دو بند معرفی شده است.			
			اهداف کلی/محورهای توانمندی	اهداف کلی/محورهای توانمندی با قالب نوشتاری صحیح درج شده اند.			
			اهداف اختصاصی/زیرمحورهای هر توانمندی	اهداف اختصاصی/زیرمحورهای هر توانمندی با قالب نوشتاری صحیح درج شده اند.			
			رویکرد آموزشی	رویکرد آموزشی مورد نظر در رایحه دوره اعم از حضوری، مجازی و ترکیبی مشخص شده است.			
			روشهای یاددهی-یادگیری	روشهای یاددهی و یادگیری درج شده اند.			
			تقویم درس	جدول مربوط به تقویم درس، به طور کامل تکمیل شده است.			

			وظایف و انتظارات از دانشجویان نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه‌های کلاس و ... تعریف شده و درج گردیده است.	وظایف و انتظارات از دانشجویان			
			نحوه ارزیابی دانشجویان با ذکر نوع ارزیابی (تکوینی/تراکمی)، روش ارزیابی و سهم هر نوع/روش ارزیابی در نمره نهایی دانشجویان درج شده است.	نحوه ارزیابی دانشجویان			
			کتابهای درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وب-سایت‌های مرتبط، معرفی شده‌اند	منابع			